

عنوان مقاله:

ارزیابی و برنامه ریزی عملیات کنترل فرسایش خاک با مدل اسکالوگرام

محل انتشار:

پنجمین همایش ملی علوم و مهندسی آبخیزداری ایران (سال: 1388)

تعداد صفحات اصل مقاله: 9

نویسندگان:

فرهاد هندروست - کارشناس ارشد مدیریت مناطق بیابانی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی

واحد بردی شیخ محمد - عضو هیئت علمی دانشکده مرتع و آبخیزداری، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع

نادر بیرودیان - دانشیار گروه مدیریت مناطق بیابانی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی

محمد محسن ادهمی مجرد - کارشناس ارشد مرتع داری، اداره کل منابع طبیعی استان گلستان

خلاصه مقاله:

امروزه پدیده فرسایش خاک (آبی، بادی) به عنوان یکی از اصلی ترین فرآیندهای تخریب اراضی در مناطق مختلف دنیا از جمله ایران به شمار می آید. در طی چند دهه اخیر تحقیقات علمی و عملی در رابطه با ارزیابی و برنامه ریزی عملیات کنترل فرسایش خاک مورد توجه محققان قرار گرفته است. در اقلیم خشک و نیمه خشک ایران علاوه بر اثر فرسایش آبی، فرسایش بادی به عنوان عامل موثر در تخریب و ایجاد خسارت در این مناطق می باشد. اراضی مرتعی آق قلا و گمیشان با اقلیم نیمه خشک و بیابانی با بادهای گرم و خشک و همچنین خاک هایی با بافت ریزدانه و درصد املاح بسیار بالا، پوشش گیاهی تنک به همراه طوفانهای گرد و غبار، منطق های شکننده و حساس در برابر فرسایش بادی است. وجود تپه های ماس های طولی، برخانی، نیکاه و سطوح ماس های فعال دلیلی بر فرسایش بادی منطقه می باشد. بنابراین ارزیابی و عملیات کنترل فرسایش بادی در این مناطق الزامی است. هدف اصلی این بررسی با توجه به آسیب پذیری اراضی به فرسایش بادی تهیه برنامه ای مناسب برای کنترل فرسایش بادی در مناطقی با حالت بحرانی و شناسایی مناطقی با بیشترین فرسایش پذیری و همچنین تشخیص عامل اصلی فرسایش بادی می باشد. برای این منظور از مدل ریاضی اسکالوگرام استفاده گردید. روش اسکالوگرام یک ابزار پردازش اطلاعات بمنظور رتبه بندی و طبقه بندی واحدهای یک مجموعه بکار گرفته می شود. با توجه به روش فوق منطقه مورد مطالعه بر اساس واحدهای ژئومورفولوژی به 12 واحد کاری تقسیم، سپس در هر یک از واحدها عوامل فرسایش پذیر (شاخص پوشش گیاهی، مواد آلی، بافت خاک، شوری خاک، مدیریت اراضی مرتعی و رطوبت خاک) اندازه گیری و ارزشیابی گردید. بررسی ها نشان داد که واحدهای کاری 8 (رخساره شورزار با مرفولوژی سیخا) و واحد کاری 11 (رخساره باتلاقی) به ترتیب بیشترین و کمترین آسیب پذیری را نسبت به فرسایش بادی داشته است. از مهمترین عوامل موثر در فرسایش پذیری نیز شوری خاک و شاخص پوشش گیاهی را می توان نام برد

کلمات کلیدی:

فرسایش بادی، واحدهای ژئومورفولوژی، نیکا، سیخا، مدل اسکالوگرام، آق قلا-گمیشان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/87164>

